

KINNITATUD
Keskkonnaameti
1.02.2024
korraldusega nr 1-3/24/25

Urevere loodusala (Urevere suur- konnakotka püsielupaiga) kaitsekorralduskava

Keskkonnaamet 2024

SISUKORD

1. ALA ISELOOMUSTUS.....	4
1.1. Uuritus ja seire	6
2. Kaitseväärtused ja kaitse eesmärgid	7
3. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED.....	10
3.1. Külastuskorraldus	11

Kasutatud lühendid, mõisted ja selgitused

MO – maaomanik

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

LKS – looduskaitseseadus

KA – kaitseala

LKA – looduskaitseala

HA – hoiuala

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

PLK – poollooduslik kooslus

RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus

EELIS – Eesti looduse infosüsteem

SKV – sihtkaitsevöönd

PV – piiranguvöönd

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Seisundi parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

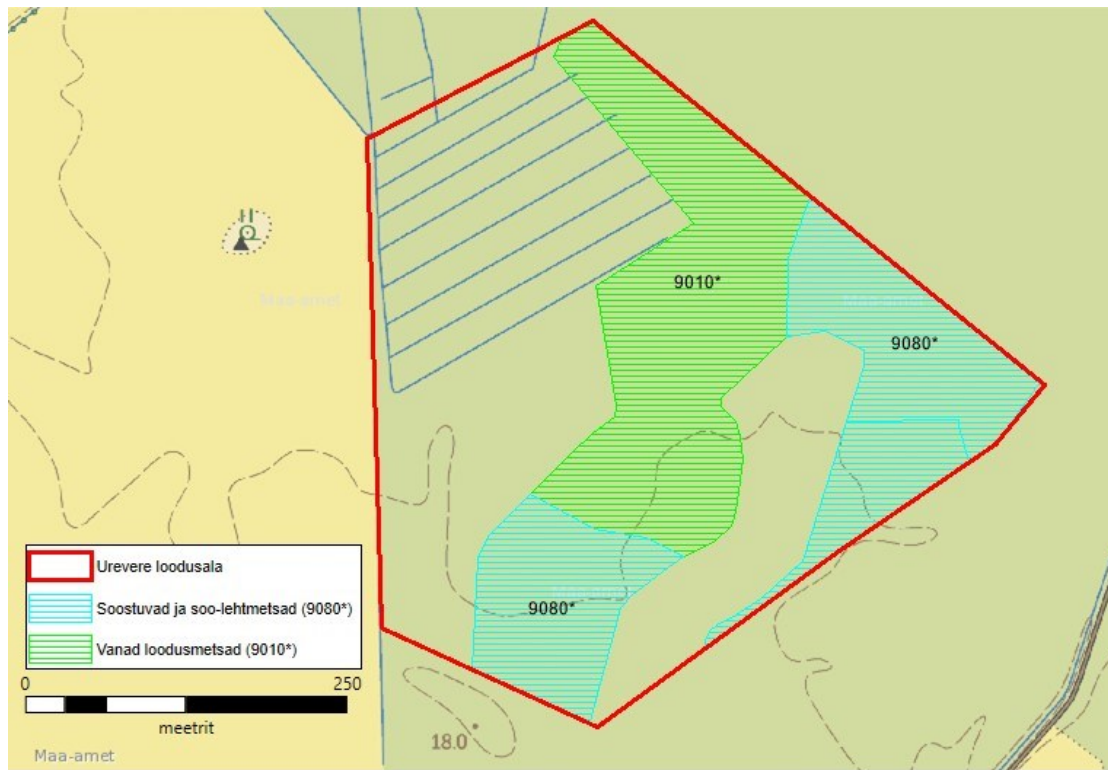
1. ALA ISELOOMUSTUS

Kaitstavate alade nimi	Urevere suur-konnakotka püsielupaik (KLO3000528)
Loodusala nimi	Urevere loodusala (EE0020342) (Joonis 1)
Pindala	17,7 ha
Asukoht ja piirid	Rapla maakond, Märjamaa vald, Urevere küla Rahvusvahelise tähtsusega alad (keskkonnaportaal.ee)
Kaitsekord	Keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määrus nr 43 „ Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ” Looduskaitse seadus
Koostaja nimi	Anna Krete Kangur
Koostamise aasta	2024
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Urevere loodusala peamiseks väärtuseks on metsakooslused. Loodusala seisundi andmed on puudulikud, seega on alal vajalik läbi viia Natura elupaikade inventuur ja veerežiimi ekspertiis. Loodusale jäävad siseriiklikult kaitstavad alad Urevere suur-konnakotka püsielupaik ja Urevere merikotka püsielupaik.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Urevere loodusala kaitsekorralduskava on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uue inventuuri andmetest.

Joonis 1. Urevere loodusala ja loodusosal inventeeritud elupaigatüübid. (piirid: EELIS, jaanuar 2024; aluskaart: Eesti Põhikaart, Maa-ameti WMS kaardirakendus, jaanuar 2024).

1.1. Uuritus ja seire

Inventuurid ja uuringud

Urevere loodusalale on Natura inventuuri projekti „Metsaregister 2005” raames määratud kahte tüüpi LoD I lisas nimetatud elupaiku, kokku 8,6 ha. Hilisemal ajal elupaigainventuuri läbi viidud ei ole.

EELISE andmetel on loodusalal registreeritud I kaitsekategooriasse kuuluva merikotka (*Haliaeetus albicilla*) ja suur-konnakotka (*Clanga clanga*) elupaigad ning III kaitsekategooriasse kuuluva hallpea-rähni (*Picus canus*) elupaik. (EELIS, 2024)

Suur-konnakotka leiukohti on alal registreeritud kaks. Üks kaardistati esmakordselt röövlindude ekspertide poolt 2022. aastal (asustamata heas seisus pesa, vaatlejad Jaan Grosberg ja Ülo Väli). Ekspertid on pesa määramisel lähtunud suurte risupesade välimääraja juhistest¹. Teine leiukoht on olnud vaatluse all alates 2003. aastast. 2008–2010. a. pesitses seal hiireviu. 2023. aasta vaatluse põhjal asus pesapaika pesitsema merikotkas (1 paar, vaatleja Renno Nellis).

Riiklik seire

Riikliku seire raames kontrollib Kotkaklubi igal aastal kõiki teadaolevaid suur-konnakotka pesi vastavalt liigi tegevuskava kirjeldatud seire metoodikale. Ühtlasi jälgitakse pesade ja nende lähiümbruse seisundit ning tehakse järelevalvet kaitsemeetmete täitmise üle.²

Inventuuride ja uuringute vajadus

Vajalik on jätkata kotkaste riiklikku seiret.

Vajalik on alal läbi viia Natura elupaikade inventuur, et täpsustada vanade loodusmetsade ning soostuvad ja soo-lehtmetsade seisund. Samuti on alal vajalik läbi viia veerežiimi ekspertiis, et teada saada loodusalal olevate kraavide mõju elupaiga seisundile.

---

¹ [Suurte risupesade välimääraja](#)

² [Suur-konnakotkas» Kotkad](#)

2. KAITSEVÄÄRTUSED JA KAITSE EESMÄRGID

Loodusala kaitse-eesmärkideks olevad väärtused on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 2004. aasta korraldusega.³ Urevere loodusala kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soolehtmetsad (9080*). Siseriiklikult pole metsaelupaigad kaitse-eesmärgiks seatud.

Suur-konnakotkas ja merikotkas kuuluvad I kaitsekategooriasse. Eesti punase nimestiku 2019. aasta hindamise järgi Eestis on suur-konnakotkas kriitilises seisundis liik ja merikotkas ohualdis liik. (EELIS)

Urevere loodusalale jääb Urevere suur-konnakotka ja Urevere merikotka püsielupaik. Suur-konnakotka püsielupaik on võetud kaitse alla 17,7 ha ulatuses 2006. aasta määrusega.⁴ Hiljem kaardistatud pesapuude ümber on lähtuvalt LKS § 50 lõikest 2 moodustatud lisaks 250 m (suur-konnakotka) ja 200 m (merikotka) raadiuses sihtkaitsevööndid, elupaiga piirid on aga veel laiemad. I kaitsekategooria liikidel tuleb kaitse tagada kogu elupaiga ulatuses, seetõttu tuleks üle vaadata nii loodusala kui püsielupaiga piirid. Suur-konnakotka elupaigad tuleb kogu ulatuses kaitse alla võtta ministri määrusega moodustatud püsielupaikadena vähemalt kogu elupaiga ulatuses 29,6 ha⁵.

Kaitsekorra osas tuleb arvestada ka merikotka elupaigast tulenevate tingimustega. Hetkel on Eestis piisav hulk merikotka elupaikasid kaitstud kaitstavate aladena või looduslike piiridega püsielupaikadena ja kui merikotka arvukus ja pesitsusedukus on jätkuvalt stabiilne või suurenev, pole vaja moodustada uusi looduslike piiridega püsielupaikasid, piisab püsielupaigaringide kaitsmisest. Püsielupaikades on sobiv seal praegu looduskaitseseadusega ja keskkonnaministri määrusega kehtestatud kaitsekord.⁶

Tabelites 1 ja 2 on Urevere loodusala ja Urevere suur-konnakotka ning merikotka püsielupaiga kaitseväärtuste hoidmisega seotud kaitse eesmärgid ja soodsa looduskaitse seisundi saavutamist või hoidmist mõjutavad tegurid. Samuti on tabelites toodud kaitse-eesmärkide täitmist mõjutavad tegurid, negatiivsete tegurite ärahoidmise või leevendamise meetmed ning kaitsetegevuse oodatavad tulemused. Koosluste ja liigi soodsa seisundi saavutamiseks või hoidmiseks on meetmed seatud vastavalt elupaigatüüpide hoolduskavadele ja liigi kaitse tegevuskavale. Kavad on leitavad Keskkonnaameti kodulehel.

³ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 [korraldus nr 615](#) „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri”

⁴ Keskkonnaministri 03.07.2006 määrus nr 43 „Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri”

⁵ Suur-konnakotka (*Clanga clanga*) kaitse tegevuskava

⁶ Merikotka (*Haliaeetus albivilla*) kaitse tegevuskava

Tabel 1. Urevere loodusala kaitseväärtuste koondtabel

Kaitseväärtus ⁷	Seisund (pindala/esinduslikkus) ⁸	Kaitse eesmärk ⁹	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus ¹⁰	Märkused	Panus üldpindalasse/SDF-i (%) ¹¹
Metsaelupaigatüübid							
Vanad loodusmetsad (9010*) LoD – I, LoA – jah	4,3 ha / C Andmed vanad, vajavad täpsustamist	Elupaigatüübi säilitamine 4,3 ha suurusel alal. Elupaigatüübi parendamine 4,3 ha suurusel alal.	Aegunud andmed Kuivendussmõju	Elupaiga inventuur 4,3 ha Veerežiimi ekspertiis	Heas seisus elupaika on säilinud 4,3 ha		0,006/0,007
Soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) LoD – I, LoA – jah	4,3 ha / C Andmed vanad, vajavad täpsustamist	Elupaigatüübi säilitamine 4,3 ha suurusel alal. Elupaigatüübi parendamine 4,3 ha suurusel alal.	Aegunud andmed Kuivendussmõju	Elupaiga inventuur 4,3 ha Veerežiimi ekspertiis	Heas seisus elupaika on säilinud 4,3 ha		0,012–0,010/0,012

⁷ LoD – loodusdirektiivi lisa number, LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk

⁸ Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav, p – potentsiaalne

⁹ Kaitse eesmärk seatakse aastaks 2050.

¹⁰ Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant.

¹¹ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

Tabel 2. Urevere loodusala kaitseväärtuste koondtabel (liigid)

Kaitseväärtus ¹²	Seisund	Kaitse eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused
Siseriiklikud eesmärgid						
Suur-konnakotkas (<i>Clanga clanga</i>) LKS – I, LoA – ei, LoD – I	Pesa asustamata (viimane kinnitatud vaatlus 2022. aastal) Määrusega PEP ala 17,7 ha	Suur-konnakotkale sobiv pesitsusala on säilinud vähemalt 17,7 ha-l.	Märgalade kuivendamine ¹³ Elupaiga kaitse tagatud osaliselt	Veerežiimi ekspertiis Kaitstava ala piiride laiendamine	Suur-konnakotkale sobiv pesitsusala on säilinud vähemalt 17,7 ha-l	
Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>) LKS – I, LoA – ei, LoD – I	1 pesitsev paar (viimane kinnitatud vaatlus 2023. a.) Püsielupaiga SKV pindala 5,2 ha	1 paari pesitsusterritooiumi säilitamine	Pesitsusaegne häirimine elupaigas Elupaiga kaitse tagatud osaliselt	Pesitsuspaiga range kaitse tagamine Liikumispiirangu ühtlustamine Kaitstava ala piiride laiendamine	1 pesitsev paar	Varasemalt registreeritud suur-konnakotka pesapaigana.

¹² LKS – kaitseska teooria looduskaitse eesmärgi alusel, LoA (ja/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk; LoD – loodusdirektiivi lisa number

¹³ Suur-konnakotka (*Clanga clanga*) kaitse tegevuskava

3. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud tabelites 1 ja 2 seatud kaitse eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, milleta kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on kaitseväärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus (taastamine); kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus (inventeerimine);
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele (infotahvliid, külastustaristu).

Tabel 3. Vajalikud tegevused aastaks 2033

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Natura elupaikade (vanad loodusmetsad, soostuvad ja soo-lehtmetsad) inventuur	8,6 ha	Inventuur	KeA	I	2033
2	Merikotkas ja suur-konnakotka seire	2 leiukohta	Seire	KAUR	I	Vastavalt seire metoodikale
3	Veerežiimi ekspertiis looduslal	17,7 ha	Ekspertiis	KeA	I	2033
Hooldus, taastamine ja ohjamine						
4	Vanade loodusmetsade (9010*) seisundi parendamine	4,3 ha	Koosluse seisundi parendamine läbi loodusliku arengu ¹⁴	RMK	II	2050 ¹⁵

¹⁴Seniks jääb looduslikule arengule kuni inventuur on tehtud ja selgub, kas taastamistegevused on vajalikud.

¹⁵Oodatav tulemus seatakse aastaks 2050 ja tulemuslikkust hinnatakse iga 10 aasta tagant.

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
5	Soostuvad ja soo-lehtmetsade seisundi (9080*) parendamine	4,3 ha	Koosluse seisundi parendamine läbi loodusliku arengu	RMK	II	2050
Kavad, eeskirjad						
6	Kaitsekorralduskava andmete ülevaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	II	1 kord kümne aasta jooksul
7	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
8	Suur-konnakotka püsielupaiga määrusega kaitse alla võtmine, kaitsava ala piirite laiendamine		Kaitsekorra muutmine	KeA	I	2033

3.1. Külastuskorraldus

Püsielupaika külastust ei suunata ja ala piire looduses ei tähistata, sest alal paikneb ohutatud liikide elupaik. Alal on liikumine keelatud alates 15.03 kuni 31.08.

KASUTATUD ALLIKAD

[Eesti Looduse Infosüsteem](#) (EELIS). Keskkonnaagentuur.

[Looduskaitseseadus](#) (2004).

[Natura Standardandmebaas](#)

Keskkonnaministri 3. juuli 2006. a määrus nr 43 „[Must-toonekure ja suur-konnakotka püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri](#)”

Vabariigi Valitsuse 05.08.2002 korraldus nr 615 „[Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri](#)”

Suur-konnakotka (*Clanga clanga*) [kaitse tegevuskava](#)

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) [kaitse tegevuskava](#)